

ข่าว_ข่าวหอมมะลิ 9/2553
ประกันข้าวผลงานหินโอบดำปชป.

เมื่อสัปดาห์ที่ผ่านมา 2 แกนนำสมาคมชาวนาไทย นำโดย ประสิทธิ์ บุญเฉย และวิเชียร พวงลำเจียก ได้ทำหนังสือ ร้องเรียนถึงนายกรัฐมนตรี อภิสิทธิ์ เวชชาชีวะ และผู้เกี่ยวข้องให้เข้ามาเร่งแก้ปัญหาการค้าข้าวเปลือกตกต่ำโดยด่วนอีกครั้ง หลังจาก เคยร้องเรียนรัฐบาลไปแล้ว ตั้งแต่กลางเดือน มี.ค. แต่ถึงตอนนี้สถานการณ์ข้าวเปลือกยังไม่ดีขึ้น เพราะราคาข้าวเปลือก 5% ในท้องตลาดปัจจุบัน ตกเหลือเพียงตันละ 7,000-7,500 บาทเท่านั้นต่ำที่สุดในรอบหลายปี โดยเฉพาะช่วงหลังเทศกาลสงกรานต์ราคาข้าวเปลือกร่วงกราวลงกว่าตันละ 1,000 บาท สาเหตุทำให้ข้าวตกในช่วงนี้ มาจากผลผลิตข้าวนาปรังเริ่มทยอยออกสู่ตลาดมาก โดยประมาณการว่าเดือน เม.ย. ถึงกลางเดือน พ.ค. จะมีข้าวเปลือกออกใหม่ ไม่ต่ำกว่า 1.8 ล้านตัน ดังนั้นเมื่อข้าวออกมากราคาก็ย่อมตกลง แต่เมื่อมองลงไปลึก ๆ แล้ว ปัญหาข้าวราคาตกต่ำไม่ได้เพิ่งเกิดเฉพาะตอนผลผลิตข้าวนาปรังเพิ่งออกมา แต่ได้เริ่มตกมาต่อเนื่องตั้งแต่ต้นปี จึงน่าแปลกใจอย่างยิ่งว่า อะไรคือสาเหตุให้ราคาข้าวเปลือกตกต่ำรวดเร็วขนาดนี้ ทั้งที่เมื่อต้นปีราคาข้าวยังเคยทะลุตันละ 10,000 บาทอยู่ และยังคุยกันนักหนา ปีนี้เป็นปีทองของชาวนา สามารถขายข้าวได้ราคาสูงอีกครั้ง ที่ผ่านมามีการตั้งสมมุติฐานต่าง ๆ นานา ทั้งฝ่ายรัฐบาลที่โทษไอ้ไม่ปล่อยข้าวจนทำให้ข้าวตก แต่วันนี้ข้าวปล่อยระบายข้าวเงียบไปแล้วแต่ข้าวราคายังไม่กระเตื้องขึ้น ขณะที่คนคลุกคลีในวงการข้าวกลับตั้งข้อสังเกตถึงนโยบายการบริหารข้าวของรัฐบาล นายกฯ อภิสิทธิ์ ว่ากำลังเดินถูกทางหรือไม่ เพราะนับตั้งแต่ปี 52 ถึงปัจจุบัน การบริหารข้าวมีปัญหาตลอดได้ตั้งแต่การแทรกแซงราคา การดูแลสต็อกจนถึงการระบายข้าวออกนอกประเทศ โครงการประกันรายได้ถูกตราหน้าเป็นโจทก์ใหญ่ของปัญหาข้าวตกต่ำครั้งนี้ โดยประสิทธิ์ บุญเฉย นายกสมาคมชาวนาไทย ให้ความเห็นว่า นอกจากการถูกไล่กดราคาจากบรรดานายทุน โรงสีที่รับซื้อข้าวแล้ว ปัญหาอีกอย่างคือโครงการประกันรายได้ของภาครัฐ ไม่สามารถเข้าถึงแก้ปัญหาได้จริง โดยเฉพาะการกำหนดราคาอ้างอิงในทุก 7 วัน ไม่ได้สะท้อนถึงราคาข้าวแท้จริงในตลาด ชาวนาจึงได้รับเงินชดเชยน้อยกว่าที่เป็น และต้องขาดทุนในที่สุด ยกตัวอย่าง ราคาอ้างอิงเมื่อ 19-23 เม.ย.ที่ผ่านมา กำหนดที่ตันละ 9,142 บาท ชดเชยให้ชาวนาตันละ 858 บาท หมายความว่าชาวนาขายข้าวได้เท่าไร รัฐบาลจ่ายเงินเพิ่มให้อีกตันละ 858 บาท แต่ที่เป็นปัญหาในตอนนี้คือ ราคาอ้างอิงที่รัฐ กำหนดไม่ได้สะท้อนราคาตลาดแท้จริง เพราะข้าวเปลือกตกเหลือตันละ 7,000 บาทแล้ว แต่รัฐยังอ้างอิงที่ 9,000 บาท ชาวนาจึงขายข้าว บวกเงินชดเชยได้เพียง 8,000 บาท น้อยกว่าราคาประกาศประกัน 10,000 บาท ถึงตันละ 2,000 บาท อีกประเด็นที่เป็นจุดอ่อนโครงการประกันรายได้ฯ คือไม่พวงแก้ปัญหาการค้าข้าวตกต่ำได้ เพราะตามธรรมชาติจุดแข็งของการประกันรายได้อยู่ที่สามารถเข้าไปช่วยเหลือเกษตรกรได้ทั่วถึง แต่จุดด้อยไม่สามารถเข้าไปพวงราคาข้าวในตลาดได้จริง เพราะราคาข้าวจะขึ้นลงอย่างเสรี ตามกลไกตลาดของพ่อค้า โรงสี ผู้ส่งออก และชาวนา ขณะที่รัฐมีหน้าที่เข้าไปชดเชยส่วนต่างรายได้แก่ชาวนาเท่านั้น ทุกวันนี้ตลาดข้าวจึงตกอยู่ในมือของพ่อค้า เป็นผู้กุมอำนาจกำหนดราคาซื้อขายได้เกือบเบ็ดเสร็จ ยิ่งธรรมชาติของพ่อค้า กับนายทุน ที่มีหน้าที่ค้าขายแสวงหาผลกำไรให้มากที่สุด ถ้ามีโอกาสที่ทำกำไรเพิ่มย่อมทำเป็นธรรมดา ปัญหาการกดราคา โดยอ้างความชื้นสูง หรือมีสิ่งปลอมปนมาก เพื่อให้ซื้อข้าวได้ราคาถูก หรือกระบวนการปล่อยข้าว จึงกลายเป็นวังวนคู่กับเกษตรกรไทยมาช้านาน ฉะนั้นการฝากความหวังให้พ่อค้า โรงสี ให้ช่วยซื้อข้าวในราคาที่ เป็นธรรมเป็นไปได้ยาก ดังนั้นปรากฏการณ์ข้าวตกต่ำในตอนนี้ จึงไม่ใช่เรื่องเหนือความคาดหมายแต่อย่างใด เพราะก่อนหน้านี้หลายฝ่ายเคยทักท้วง นายกฯ อภิสิทธิ์ และ กอรัปส์ศักดิ์ สภาวสุ รองนายกรัฐมนตรีสมัยนั้นแล้ว ว่าอาจเกิดเหตุการณ์เช่นนี้ ชาวนาจะกลายเป็นเหยื่อของนายทุน และรัฐบาลต้องเสียบประมาณอ้อมไปเปล่า ๆ ฟรี ๆ เพราะยังย้อนกลับไปหลายสิบปี รัฐบาลยุคก่อน ๆ เคยใช้โครงการประกันรายได้ แทรกแซงราคาข้าวมาแล้ว แต่ล้มเหลวไม่เป็นท่า ช่วงนั้นราคาข้าวตกต่ำอย่างหนัก และรัฐต้องเสียบประมาณชดเชยชาวนาสูงมากมาย จนต้องหันมาใช้โครงการรับจำนำในที่สุด อุปสรรคสำคัญอีกอย่างหนึ่งที่ทำให้โครงการประกันรายได้เกิดปัญหา คือ การขาดความรู้ความเข้าใจตัวโครงการอย่างแท้จริง โดยเฉพาะชาวนา เกษตรกรในพื้นที่ห่างไกล การเข้าถึงแหล่งข้อมูลวิธีปฏิบัติทำได้ยาก เนื่องจากการประกันรายได้เป็นวิธีใหม่ มีขั้นตอนสลับซับซ้อน เช่น ต้องลงทะเบียน ผ่านการทำประชาคม แล้กำหนดราคาอ้างอิง ราคาประกัน ราคาชดเชย หลากหลายมีราคาเปลี่ยนแปลงทุกสัปดาห์ ชาวนาบางกลุ่มจึงลดความยุ่งยาก ตัดสินใจขายให้พ่อค้าแทน แม้ได้ราคาต่ำกว่าแต่ก็ได้เงินรวดเร็วทันใจ ข้ามไปคูปัญหาตลาดส่งออก และกำลังซื้อจากนอกประเทศ ซึ่งมีความเกี่ยวข้องกับ

ราคาข้าวในประเทศอย่างใกล้ชิดบ้าง ในตอนนี้ต้องยอมรับสภาพว่า ปริมาณความต้องการข้าวจากทั่วโลก ไม่ได้เพิ่มขึ้นสูงตามที่หลายฝ่ายคาดการณ์ไว้ แม้ที่ผ่านมามีทั่วโลกเผชิญภัยธรรมชาติ ความแห้งแล้ง จนผลผลิตลดลง แต่ทั่วโลกก็ไม่ตื่นตระหนกวิ่งไล่ซื้อข้าวเหมือนปี 51 โดยต่างดูเชิงและทยอยซื้อข้าวเท่าที่จำเป็นทำให้ราคาข้าวไม่ถึบสูงขึ้นรุนแรง ตัวแทนจากผู้ค้าข้าวไทยอย่างชูเกียรติ โอภาสวงศ์ นายกิตติมศักดิ์ สมาคมผู้ส่งออกข้าวไทย มองปัญหาว่า ตลาดข้าวในตอนนี้ซบเซามาก แทบไม่มีความเคลื่อนไหว เพราะผู้ซื้อต่างประเทศชะลอการสั่งซื้อ เนื่องจากผลผลิตข้าวฤดูใหม่ทยอยออกผลผลิตมาแล้ว ที่สำคัญหลายประเทศ พอเห็นข้าวแพงก็เปลี่ยนไปบริโภคธัญพืชอื่นที่มีราคาถูกกว่าแทน เช่น อินเดียหันมาบริโภคข้าวสาลี เพราะมีราคาเพียงตันละ 190 ดอลลาร์สหรัฐ ส่วนแอฟริกาซื้อข้าวโพด ที่ราคาเพียงตันละ 175 ดอลลาร์แทน ทำให้ความต้องการข้าวไม่มากและราคาย่อมถดถลงมากเรื่อย ๆ ราคาส่งออกข้าวสารของไทย เทียบช่วงก่อน เม.ย. 53 กับวันที่ 31 มี.ค. 53 ข้าวหอมมะลิ 100% ชั้น 1 ตันละ 1,092 ดอลลาร์ ลดจาก 1,095 ดอลลาร์ ข้าวหอมปทุมธานี ตันละ 737 ดอลลาร์ ลดจาก 739 ดอลลาร์ ข้าว 100% ชั้น 2 ตันละ 510 ดอลลาร์ ลดจาก 527 ดอลลาร์ และข้าวขาว 5% ตันละ 478 ดอลลาร์ ลดจาก 486 ดอลลาร์ ยิ่งตอนนี้เวียดนามขายดัมพ์ราคาข้าวขาว 5% เหลือเพียงตันละ 360 ดอลลาร์ ถูกกว่าข้าวไทยตันละ 100 ดอลลาร์ ก็ยิ่งทำให้ข้าวไทยแข่งได้ยาก จนทำให้ข้าวในประเทศต้องตกต่ำตามไปด้วย เพราะผู้ส่งออกต้องรับซื้อข้าวในประเทศถูกลง อีกปัจจัยที่ทำให้ตลาดโลกต่างชะลอการสั่งซื้อข้าวจากไทย เพราะต่างรอคูนโยบายข้าวจากรัฐบาลไทย เนื่องจากการที่รัฐบาลกอดสต็อกข้าวไว้นาน ไม่ยอมระบายตั้งแต่ปีก่อนจนเหลือสต็อกสูงถึง 6 ล้านตัน ทำให้ไทยเสียเปรียบในเชิงการต่อรองทางการค้ามาก เพราะข้าวยังเก็บไว้นานยิ่งเสื่อมสภาพ แลประเทศไทยยังมีการผลิตข้าวใหม่ออกมาเรื่อย ดังนั้นทุกคนจึงประเมินว่าไม่ช้าก็เร็ว รัฐบาลต้องทยอยขายข้าวออกมาในราคาถูกอยู่ดี หากซื้อก่อนเกรงว่าจะขาดทุน ที่สำคัญการขายข้าวของรัฐบาลไทยในปริมาณมากจะจูงให้ราคาข้าวใน ตลาดลดลงไปอีกด้วยเท่ากับว่าภาพที่ผู้ค้าข้าวทั่วโลก กำลังมองสถานการณ์ข้าวไทยในตอนนี้ คือรอซื้อของถูกอย่างเดียว เพราะเชื่อไม่ช้าก็เร็วรัฐก็ต้องขาย ไม่ขายก็ยิ่งต้องเสียค่าจัดเก็บ ค่าดูแลรักษา อีกปีละกว่า 2 พันล้านบาท ยิ่งเก็บไว้นานข้าวก็ยิ่งเสื่อม มอดกักกินขายไม่ได้ราคาอีก ตอนนี้หลายฝ่ายจึงส่งสัญญาณว่า รัฐบาลควรลดการเก็บข้าวในสต็อกลง เพราะขึ้นเก็บไว้แบบนี้ราคาข้าวโลกและในประเทศก็ยิ่งตกต่ำลงแน่นอน ฉะนั้นนโยบายการบริหารสต็อกข้าวจึงมีความสำคัญไม่แพ้การประกันรายได้เกษตรกร และเป็นการบ้านสำคัญที่นายกฯ อภิสิทธิ์ และรองนายกฯ ไตรรงค์ สุวรรณคีรี จำเป็นต้องคิดให้ดี เพราะที่ผ่านมามีการคัดค้าน โดยอ้างว่าขายข้าวไม่ได้ราคาและตั้งลิ้มประมูลหลายรอบ จนเป็นเหตุให้รัฐเหลือข้าว อยู่ในมือมากมาย ได้สร้างปัญหายุ่งเหยิงไปทั่วทั้งวงการแล้ว เพราะถ้าเทียบราคาที่กระทรวงพาณิชย์เคยขายไปก่อนหน้านี้นี้กับปัจจุบัน เห็นว่าราคาเดิมยังขายได้ แพงกว่าปัจจุบันมาก ตั้งแต่เมื่อปีกลาย เคยขายได้ราคาสูงถึงตันละ 16,000 บาทแต่ก็ถูกล้ม ต่อมาขายได้ 14,000 บาทก็ไม่ให้ขายอีก แต่ถ้าขายตอนนี้รัฐบาลจะขายได้ไม่น่าเกิน 12,000 บาทเท่านั้น เห็นได้ว่าเป็นวงจรสาละวันเดี่ยลงทุกวัน แม้ขณะนี้ พรทิวา นาคาศัย รมว. พาณิชย์ จะพยายามหากลไกแก้ปัญหาข้าวตกต่ำหลายแนวทางมาโดยตลอด ทั้งการร่วมมือกับประเทศผู้ส่งออกหลักในการพยุงราคาข้าวไม่ให้ตกลงในช่วงที่มีผลผลิตออกสู่ตลาดมาก หรือการปรับรูปแบบตั้งโต๊ะรับซื้อข้าวแบบราคานาตลาด ให้สิทธิประโยชน์แก่โรงสีสามารถนำข้าวเปลือกมาแลกข้าวสารในสต็อกเดิมของรัฐบาลออกไปจำหน่ายได้ เพื่อจูงใจให้เกิดการซื้อขายข้าวหมุนเวียนในระบบนั้น ด้าน ырรอง พวงราช ปลัดกระทรวงพาณิชย์ ยอมรับว่าในเร็ว ๆ นี้จะเสนอให้รัฐบาลพิจารณาปรับเกณฑ์การตั้งราคาอ้างอิงข้าวใหม่ เพราะที่ผ่านมา ชาวนาร้องเรียนกันมากกว่า ราคาอ้างอิงไม่สะท้อนความเป็นจริง โดยเข้าไปดู 2 แบบ คือใช้ราคาพื้นฐาน (ฟลอร์ ไพร์ส) ที่คำนวณจากราคาข้าวย้อนหลังราคาปัจจุบัน และราคาอนาคตจากตลาดซื้อขายสินค้าเกษตรล่วงหน้ามาใช้ หรือใช้ราคาปัจจุบัน เพื่อให้ราคาอ้างอิงมีความทันสมัย และชาวนาสามารถใช้สิทธิได้รับเงินชดเชยใกล้เคียงกับความเป็นจริงมากขึ้น แนวทางเหล่านี้แม้จะเป็นวิธีการที่ดี แต่อาจพูดไม่ได้เต็มปากเต็มคำว่าจะแก้ปัญหาข้าวตกได้อย่างยั่งยืน เพราะตราบไคที่ตลาดนอกประเทศ และการบริหารข้าวไม่เกิดความสมดุล ในไม่ช้าเมื่อข้าวฤดูใหม่ออกตลาด โดยเฉพาะเดือน มิ.ย.-ก.ค. ก็จะมีนาปรังออกมาใหม่อีก 4 ล้านตัน ก็เชื่อว่าปัญหาข้าวตกต่ำจะกลับเข้าสู่วงจรปัญหาเดิมได้อีก ถึงเวลาแล้วที่รัฐบาล โดยเฉพาะนายกฯอภิสิทธิ์ จะเปิดใจมาจับเข้าคุย เพื่อยกเครื่องนโยบายดูแลข้าวกันใหม่ ดูว่านโยบายที่ผ่านมา ทั้งการประกันรายได้ การระบายข้าว มีปัญหาอะไรบ้าง ถึงทำให้ข้าวตกต่ำเพียงนี้ เพราะลำพังการปิดปัญหาโยนให้กระทรวงพาณิชย์ รับหน้าเสื่อแก้ปัญหาแต่เพียงผู้เดียวคงแก้ปัญหาราคาข้าวตกต่ำไม่ได้แน่นอน โดยเฉพาะบทบาทของ “ดอกเตอร์ สามสี-ไตรรงค์” ที่ได้รับมอบหมายจากนายกฯ อภิสิทธิ์ ให้เรียกประชุมคณะกรรมการนโยบายข้าวแห่งชาติ (กชช.) ในวันที่ 26

เม.ย.นี้ เพื่อทางข้อมูลทั้งหมด มาดูกันว่า จะหาทางออก เพื่อแก้ปัญหาข้าวราคาตกต่ำอย่างไรนั้น น่าจะเป็นตัวแปรสำคัญที่ทุกคนกำลังจับตามองอยู่ เพราะแนวทางแก้ปัญหาข้าวตกในช่วงที่ผ่านมายังคงเหมือนพายเรือในอ่าง ไม่ว่าจะกระทรวงพาณิชย์จะเสนอมาตรการแก้ไขมาแบบไหน ก็ถูกตีตกซ้ำแล้วซ้ำเล่า ส่งผลให้ปัญหาข้าวไม่ได้รับการแก้ไข และชาวนาต้องเผชิญการถูกกดราคารับซื้อ และข้าวตกต่ำซ้ำซากยิ่งล่าสุดการที่กลุ่มชาวนาภาคกลาง โดย วิเชียร พงษ์ลำเจียก อุปนายกสมาคมชาวนาไทย ได้นำตัวแทนสมาคมชาวนาไทย เข้าไปยื่นข้อเรียกร้องเรื่องราคาข้าวตกต่ำให้กับนายอภิสิทธิ์ เวชชาชีวะ ผ่านทางกระทรวงพาณิชย์ เพื่อขอให้รัฐบาลเร่งแก้ปัญหาราคาข้าวที่กำลังตกต่ำ และเรียกร้องให้พยุงราคาข้าวให้อยู่ที่ตันละ 10,000 บาทนั้น ได้สะท้อนถึงความอึดอัดที่มีมานาน พร้อมทั้งชี้ว่าหากรัฐบาลยังไม่เฉย กลุ่มสมาคมชาวนาไทยจะนำชาวนาภาคกลางจากจังหวัดพระนครศรีอยุธยา ฉะเชิงเทรา ลพบุรี อ่างทอง ชัยนาท และสุพรรณบุรี เข้าไปยังกระทรวงพาณิชย์ เพื่อทวงถามการช่วยเหลือชาวนาตามมาตรการเร่งด่วน แต่หากเรื่องยังไม่จบ อาจต้องไปที่กรมทหารราบที่ 11 บางเขน เพื่อทวงถามความช่วยเหลือจากนายกรัฐมนตรีนี่คงไม่ใช่เรื่องล้อเล่นแน่ ๆ เพราะตอนนี้ชาวนาส่วนใหญ่ก็เริ่มว่างเว้นจากฤดูกาลทำนาแล้ว ชาวนาบางส่วนก็โดนภัยแล้งเล่นงานจนไม่สามารถเพาะปลูก จึงมีความเป็นไปได้ไม่น้อย ที่จะออกมาชุมนุมผสมโรงเข้ากดดันรัฐบาล ยิ่งถ้าผสมโรงเข้ากับการชุมนุมทางการเมืองที่กำลังร้อนระอุอยู่ในขณะนี้ ก็น่ากังวลว่าจะเกิดความวุ่นวายและกระทบต่อเสถียรภาพรัฐบาลอย่างเลี่ยงไม่ได้ ตอนนี้ในบ้านเมืองของเรา ไม่ใช่มีแต่ปัญหาเรื่องปวดหัว แก่งแย่งอำนาจทางการเมืองอย่างเดียว ปัญหาข้าวตกต่ำถือเป็นเรื่องใหญ่ที่กระทบต่อชาวนาหลายล้านคนทั่วประเทศ จึงถือเป็นเรื่องสำคัญที่นายฯ อภิสิทธิ์ จะเมินเฉย และมัวแต่ห่วงเก้าอี้ สถานภาพการเมืองอย่างเดียวไม่ได้ เพราะถ้าชาวนาเดือดร้อนขึ้นมาไม่ยากคิดเลย ถ้ามีมือเสือม่อฮ่อมบุกกรุงจริง ชาตินะปั่นป่วนอีกแกละไหน

แหล่งข่าว : <http://www.dailynews.co.th/newstartpage/index.cfm?page> วันที่ 26 เม.ย. 53